

VITA MARINA —
Zeebiologische documentatie
19e jaargang nr 7 — juli 1969

INHOUD: 8 bladzijden
KOPPOTIGEN pag. 17 — 18
VELDWERK pag. 41 — 42
AQUARIOLOGIE pag. 13 — 14
VARIA MARITIMA pag. 151 — 152

EXCURSIE YERSEKE

Het was springlaagwater om 10.30 uur op zondag 18 mei. Daarom verzamelden we om 8.30 uur, hetgeen behalve voor een deelnemer uit Goes zeer vroeg op betekende. Maar de morgenstond bleek zowel malacologisch als biologisch goud in de mond te hebben, want al direct op de schelpenhopen van de kalkfabriek werden aardige vondsten gedaan evenals later op het wad voor de aanlegplaats van de schelpenschuiten. Op de schelpenhopen treft men voornamelijk plioceen materiaal aan afkomstig uit de Westerschelde en al bekend van Brielle. Uit deze fossiele schelpen zijn in de loop van de 10.000.000 jaar dat ze in de bodem zaten, alle organische „verontreinigingen” zoals opperhuid e.d. verdwenen. Het kalkgehalte is daardoor naar verhouding hoger dan van recent materiaal en dit maakt ze zeer geschikt voor de kalkfabrieken. Er werden o.a. *Nassarius sp.*, *Glycymeris glycymeris* (L.), *Cardita planicostata* (Lam.) en *Capulus ungaricus* (L.) gevonden.

De aquariumhouders konden bij het sluisje hun hart ophalen. Puitalen, kleine platvis, steurkrabben, golfbrekeranemonen, zeeanjielieren, paarse geleikorst en sponsjes vormden de buit; verder mooi darm- en slawier. Er werden contacten gelegd met aquariumhouders uit andere plaatsen. Al met al een geslaagde excursie, die met een kopje koffie en napraten werd besloten.

Tj.

BRUINVISSEN HELPEN VISVANGST

Onder het motto „als de ene hand de andere wast hebben beide partijen te eten”, vertelt een artikel uit 1856 van spectaculaire vismethoden, die inboorlingen aan de kust van Queensland er op na hielden.

Gedurende de warme maanden is een poonsoort het doel van de visserij. Daarbij wordt assistentie verleend door grote scholen bruinvissen, waarmee de inboorlingen op zeer goede voet bleken te staan. Van de zijde der bevolking ging dit zo ver, dat men voorgaf alle aanwezige bruinvissen zelfs bij eigen gegeven namen te kennen.

Langs het strand stellen de vissers zich op duinachtige heuveltjes op en speuren in de zee, waarvan de bodem zacht glooiend afloopt. Is de school gesignaleerd, dan rennen de mannen naar het water en slaan met hun speren plassend in het water. Hierdoor worden de bruinvissen gealarmeerd en zwemmen — natuurlijk uit eigen voedselbelang — naar de kust, daarbij de vis voor zich uitdrijvend. Is de school vlak onder de wal dan gaan de vissers links en rechts met handnetten gewapend het water in, terwijl de bruinvissen achter de school de aftocht afgrendelen. Beide partijen maken zo vele vissen buit. Vissers en bruinvissen, broederlijk naast en door elkaar, slaan hun slag.

B. E.

TENTOONSTELLING DE ZEE

Reeds geruime tijd is in het Zoölogisch Museum aan de Plantage Middenlaan te Amsterdam een tentoonstelling te bezichtigen over het leven in de zee. De beperkte ruimte laat helaas slechts toe, dat met het belichten van maar enkele facetten van het zo rijke zeeleven moet worden volstaan. Het is dan ook zeer bepaald onjuist, dat zoals onlangs het

weekblad Margriet meldde, nagenoeg de gehele schelpencollectie van het museum tentoongesteld zou zijn. In werkelijkheid zijn er maar een paar vitrines met enige tientallen soorten. Overigens wist de portier ons te vertellen, dat al verschillende mensen naar aanleiding van de onjuiste publicatie waren komen kijken. Er bestaat dus klaarblijkelijk wel belangstelling. Wie weet, misschien kan men hierdoor toch nog eens van de gehele collectie genieten. Wij zijn in Nederland nu eenmaal niet erg verwend met onze zoölogische musea. Behalve een enkele tentoonstelling zijn zowel Amsterdam als Leiden voor het publiek gesloten. Daar kan blijkbaar niet, wat in b.v. Londen en Brussel wel mogelijk is. Maar goed, er is nu een stellig interessante dingen bevattende tentoonstelling, die vermoedelijk in september haar deuren zal sluiten. Combineert u een kijkje aan deze expositie met een bezoek aan het Artis-aquarium, dan slaat u twee vliegen in één klap. De tentoonstelling is dagelijks geopend van 8—17 uur, op zondagen van 13—17 uur. Toegangsprijs f 0,50, kinderen f 0,25.

W. F.

EXCURSIE PROGRAMMA

2e HELFT 1969

Zondag 14 september, Yerseke, vang- en malacologische excursie. Bezoek aan oesterputten, sluisje, dijk met golfbreker, schelpenhopen van kalkbrandrij. Springlaagwater 10.53 uur. Verzamelen op parkeerterrein bij de kerk om 8.30 uur. Laarzen zijn onontbeerlijk.

Zaterdag 11 oktober, Scheveningen, strandwandeling over zuiderstrand. Springlaagwater 11.02 uur, voorafgaand laagwater 7.42 uur. Verzamelen 8 uur begin zuiderstrand aan de zuidelijke oever Verzversingskanaal. Deze excursie wordt dus

op zaterdag gehouden!

Zondag 9 november, Brielle, schelpenstortplaats kalkbrandrij, fossielen zoeken. Verzamelen 10 uur voor het fabrieksterrein.

Zondag 14 december, Scheveningen, strandwandeling over noorderstrand. Laagwater 14.34 uur. Verzamelen 11 uur noordeinde boulevardpromenade, waar de duinen beginnen.

Zondag 18 januari 1970, Haarlem, bezoek aan het Teylersmuseum. Uitgebreide collectie fossielen. Verzamelen 10 uur voor het museum.

Houdt u deze data vrij. Door het veldwerk blijft uw hobby levend en wordt uw verzameling verrijkt. Maar wilt u voor een goed verloop van de excursies vooral niet vergeten u telefonisch of schriftelijk op te geven bij J. Tjalkens, Rembrandtlaan 184 Voorschoten, tel. 01717-4642, bij voorkeur ongeveer een week voor de excursie. Wilt u bij schriftelijke aanmelding ook het aantal deelnemers en introducees opgeven. Degenen die al eerder aan de excursies hebben deelgenomen weten het al: elke deelnemer zorgt zelf voor vervoer, lunchpakket, consumpties enz. voor eigen rekening. Indien u niet over eigen vervoer beschikt en misschien de excursieplaats met openbaar vervoer moeilijk bereikbaar is, zullen wij u graag in contact brengen met anderen, waardoor de rit voor gezamenlijke rekening en daardoor voor allen zo voordelig mogelijk kan geschieden.

Tenslotte nog het dringend verzoek om op tijd aanwezig te zijn en bij verhindering daarvan tijdig bericht te geven, opdat anderen niet en zeker niet tevergeefs op u behoeven te wachten.

Tj.